

BİLGİ BÜLTENİ

İLK İNSANLI UZAY UÇUŞUNUN 60. YILDÖNÜMÜ

9 Nisan 2021

12 Nisan, 1962 yılından itibaren Rusya'da her yıl **Kozmonotluk Günü** olarak, 1969 yılından itibaren ise, dünyada Uluslararası Havacılık ve Kozmonotluk Günü olarak kutlanır. Ayrıca, 2011 yılında, Birleşmiş Milletler bu günü Uluslararası İnsanlı Uzay Uçuşu Günü olarak ilan etmiştir.

60 yıl önce bu tarihte dünyanın ilk insanlı uzay uçuşu gerçekleşmiştir. SSCB vatandaşı Yuri Gagarin, uzaya giden ilk kozmonot unvanını almıştır.

Yuri Gagarin, 9 Mart 1934 tarihinde Smolensk İli Gjatsk (şimdi Gagarin) İlçesi Kluşino Köyünde köylü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir.

1951 ile 1955 yılları arasında, Gagarin, Saratov Endüstri Teknik Okulunun Dökümcülük ihtisas alanında eğitim görüp üstün başarı diplomasını almıştır.

1954 ile 1955 yılları arasında, Yuri Gagarin, Saratov İli Aero Kulübünün üyesi olup burada ilk uçak uçuşunu ve ilk paraşütle atlayışını yapmıştır.

1957 yılında, Hava Harp Okulundan mezun olup kendi isteği ile Zapolarye'deki (Kuzey Kutup Dairesi'nin üstünde kalan bölge) Kuzey Filosunun Avcı Havacılık Alayına tayin edilmiştir.

1960 yılında, Gagarin, kozmonot ekibine kozmonot adayı

olarak katılıp ilgili eğitime başlamıştır.

12 Nisan 1961 tarihinde Vostok uzay aracının pilotu olarak ilk uzay uçuşunu gerçekleştirmiştir. Uçuş, 1 saat 48 dakika sürmüştür.

1968 yılında, Gagarin, N.Y.Zhukovsky Hava Kuvvetleri Mühendislik Akademisinin mühendislik fakültesinden üstün başarı ile mezun olup Pilot-Kozmonot-Mühendis unvanını almıştır.

27 Mart 1968 tarihinde eğitim uçuşu sırasında uçak

kazasında ölmüştür. Kazanın kesin nedeni tespit edilmemiştir.

Yuri Gagarin'in küllerinin bulunduğu kap, Moskova'da Kızıl Meydanındaki Kremlin duvarına gömülmüştür.

Yuri Gagarin, Sovyetler

Birliği Kahramanı unvanının yanı sıra Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Küba, Brezilya, Macaristan, Endonezya, Vietnam dahil olmak üzere birçok yabancı ülkenin onursal unvan ve ödülüne layık görülmüştür. 1968 yılında Uluslararası Havacılık Federasyonu, Yuri Gagarin Altın Madalyasını takdim etmeye başlamıştır.

Yuri Gagarin'in

uçuşu, insanlı uzay uçuşlarının gelişiminin başlangıcı olmuştur. Uzaya ilk insanlı uçuşa ek olarak, SSCB uzay araştırmaları

alanında bir dizi başka rekora sahiptir. Bunlar arasında, uzay gemilerinin ilk grup uçuşu (Andriyan Nikolaev ve Pavel Popovich, 1962), **ilk kadın**

kozmonot (Valentina Tereshkova, 1963), ilk çok koltuklu uzay uçuşu (Voshod uzay aracı, Vladimir Komarov, Konstantin Feoktistov, Boris Egorov, 1964), **uzayda yürüyen ilk insan (Aleksey Leonov, 1965)**, insanlı uzay araçlarının ilk yanaşması ve mürettebat üyelerinin bir uzay aracından diğer uzay aracına geçmesi (Soyuz-4 ve Soyuz-5, 1969), ilk insanlı uzay istasyonu (Salyut-1, 1971).

Bugün itibariyle, **Uluslararası Uzay İstasyonu (Uİİ)**, dünya çapında insanlı uzay uçuşlarının en büyük projesidir.

Bu proje, insanlı uzay uçuşlarının gelişimine dair

önceki tüm programların deneyimi ve teknolojilerini içine almıştır. Rusya'nın, Uluslararası Uzay İstasyonunun geliştirilmesine ve çalışmasının sürdürülmesine katkısı çok büyüktür. 1993 yılında Uluslararası Uzay İstasyonunda çalışmalar başladığında, Rusya, uzay istasyonlarının işletilmesi konusunda 25 yıllık deneyime ve buna bağlı gelişmiş yer altyapısına sahipti. 2000 yılından itibaren, istasyon, sürekli olarak astronot bulundurmaktadır. İstasyonda, Rus ve Amerikan astronotlardan oluşan mürettebatlar, birbirlerini değiştirerek birkaç ay boyunca çalışmaktadır. **Şu anda Uluslararası Uzay İstasyonunda Expedition 65 mürettebatı çalışıyor.**

Bugün Uluslararası Uzay İstasyonu, 15 modülden oluşmaktadır. İstasyonun ağırlığı 400 tonun üzerindedir. Uluslararası Uzay İstasyonu bir futbol sahası büyüklüğündedir. Genellikle istasyonda en fazla altı kişi bulunur. Bunlar Soyuz uzay araçlarının iki mürettebatıdır. Uluslararası Uzay İstasyonu, yeryüzünden yaklaşık 400 km yükseklikte hareket edip bir buçuk saatte Dünya etrafındaki turunu tamamlamaktadır.

Uluslararası Uzay İstasyonu, uzay turizminin odağıdır. **İlk uzay turisti ABD vatandaşı Dennis Tito, 2001 yılında Uluslararası**

Uzay İstasyonuna uçuş yapmıştır. Bugüne kadar Uluslararası Uzay İstasyonuna toplam 12 turist gönderilmiştir.

Uzay araştırmaları alanında Rusya ile Türkiye işbirliğinin çok somut perspektifleri vardır.

Bugün itibariyle, Rusya'ya ait Soyuz uzay aracı ile, Uluslararası Uzay İstasyonuna bir Türk kozmonotu göndermek için görüşmeler devam ediyor. Böyle bir teklif, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı R.T. Erdoğan'a ilk defa 2019 yılında Rusya MAKS Havacılık Fuarına yaptığı ziyaret esnasında yapılmıştır.

Uzay sektöründe iki ülke arasındaki etkileşim için yasal bir zemin hazırlanıyor. Barışçıl uzay alanında işbirliği konusunda hükümetlerarası bir anlaşma taslağı değerlendirilmektedir.

Rus tarafı, Türk kozmonotlarının eğitimi ve Türkiye'nin çıkarları doğrultusunda insanlı uzay projesinin hazırlanması ile ilgili ayrıntıları görüşmeye hazırdır.

Bülten hazırlanırken, Roscosmos, Türkiye Uzay Ajansı ve www.aa.com.tr, www.gazetearsivi.milliyet.com.tr, www.time.com, www.cumhuriyetarsivi.com gibi internet sitelerinin materyalleri kullanılmıştır.